MAF Mediju atbalsta fonds | Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikāciju saturu atbild SIA "Kurzemes Vārds".

kāpj trūkumcietēju kurpēs

DIENAS TĒMA

UZZIŅAI

Zupas virtuves Liepājā pieejamas:

- Rīgas ielā 26: otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no pulksten 13 līdz 14;
- K. Ūliha ielā 35/37: darba dienās no pulksten 13 līdz 14;
- Bāriņu ielā 11 darba dienās no pulksten 13 līdz 15.

< < "Liepājas pilsētas dome arī mums palīdz, šogad atbalstīja trauku iegādi."

Kamēr runājamies, ik pa laikam kāds jautā pēc pārtikas pakas, bet pie durvīm jau izveidojusies neliela rinda. "Nu jau viņi pieraduši pie noteikumiem, paši attaisa durvis, smuki nostājas rindā – viss notiek organizēti. Šodien sagatavotas 120 porcijas, tā, lai var aiznest arī radiem un paziņām," piebilst I. Bišofa.

Ēst gribas, pat ja kauns

Pestīšanas armija savu kalpošanu Liepājā veic kopš 1925. gada ar pārtraukumiem. Zupas virtuvi Rīgas ielā 26 iepriekš vadīja Vineta Vanaga, bet no augusta to savās rokās pārņēmis Gints Rodionovs. Jaunais vadītājs stāsta, ka to cilvēku skaits, kas nāk uz vietas, salīdzinot ar citiem gadiem, būtiski nav mainījies, tie ir 25–50 cilvēki. Īpašs cilvēku pieplūdums bijis vasarā, kas netipiski, jo parasti trūkumcietēji pēc palīdzības vairāk vēršas tieši aukstajos mēnešos. Arī G. Rodionovs uzsver, ka šodienas apstākļos pēc palīdzības visvairāk alkst pensijas vecuma ļaudis.

"Mūs atbalsta Sabiedrības integrācijas fonds. Lai mazinātu sociālo nevienlīdzību starp dažādām sabiedrības grupām, Sabiedrības integrācijas fonds 2014. gadā iesaistījās Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām darbības programmas īstenošanā, kuras mērķis ir sniegt pārtikas un pamata materiālo atbalstu. Viņi mums dod pārtikas pakas, to, ko vajag papildus, piepērkam no Pestīšanas armijas saziedotajiem līdzekļiem, Liepājas līmenī gan īpaši daudz saziedot nevar, tāpēc galvenais finansiālais atbalsts nāk no Pestīšanas armijas centrālā ofisa jeb štāba. Ēdienus gatavojam uz vietas, kopā esam divi cilvēki, pavārs un es. Paši izsniedzam un veicam cilvēku skaitīšanu. Tas, kas šobrīd satrauc, ir pensionāru grupa. Aizvien biežāk dzirdu, ka kāds vēlas ēdienu paņemt līdzi, lai aiznestu kaimiņam, kuram pašam ir kauns nākt, jo nekad palīdzību nav lūdzis. Tie ir pensionāri vai invalīdi, kuriem šajos apstākļos cita varianta izdzīvot nav, jo pensija ir niecīga. Ņemot vērā straujo cenu kāpumu, zupas virtuve vairs neattiecas tikai uz bezpajumtniekiem. Ceru, ka arī citi, kas nonākuši spiedīgos apstākļos, pārkāps šim pāri un vērsīsies pēc atbalsta. Rēķināmies, ka cilvēku skaits ziemas mēnešos pieaugs."

Līdzi dod, cik var panest

Nodibinājuma fondu "Agape" Bāriņu ielā 11 vada Marina Čarkviani. Vadītāja stāsta, ka agrāk pie viņiem bija pieejama bezmaksas ēdnīca, kurā cilvēki varēja ienākt, apsēsties un paēst. Kovida laikā tā tika pārveidota par siltā ēdiena izsniegšanas vietu, tāpēc arī pēdējos gados varam redzēt cilvēku rindu, kas ierodas noteiktajos laikos. Agrāk uz viņu ēdnīcu regulāri nāca aptuveni 50 cilvēki, pandēmijas laikā trūkumcietēju skaits ir manāmi pieaudzis, tie ir aptuveni 70–120 cilvēki.

Lai apkalpotu visus grūtībās nonākušos, "Agape" strādā trīs maiņās, pirmā sāk darbu jau no pulksten 5 rītā. Kopā četri pavāri, divas trauku mazgātājas, apkopēji, pārtikas izsniedzēji, šoferi, krāvēji, ap 30 darbiniekiem. Fonda sirds esot kāda brīvprātīgā vārdā Anna. Sieviete esot gados, tomēr pašaizliedzīgi palīdz apkalpot grūtībās nonākušos, darbojoties virtuvē divas dienas nedēļā. "Sadarbojamies arī ar probācijas dienestu, kas ir šajās pašās telpās, palīdzam viens otram. Apsveicams ir Liepājas domes virzītais projekts "Celies un ej". Šī projekta laikā cilvēki, kas nonākuši probācijas dienesta uzraudzībā, var pie mums pastrādāt, nomazgāt traukus, uzkopt. Tā viņi iemācās lietu kārtību, tīrību, personīgo higiēnu. Daudzi no viņiem nekad dzīvē nav strādājuši, bet tagad iepazīst stingrus noteikumus, man šķiet, tas ir ļoti vērtīgi," stāsta M. Čarkviani. "Pārtikas pakas mums sūta Sabiedriskās integrācijas centrs, un milzīgu atbalstu sniedz arī veikalu tīkls "Maxima". No astoņiem veikaliem ik dienu piegādā produktus, kurus varam izmantot silto ēdienu gatavošanai vai piegādāt tiem, kuriem tas nepieciešams. Tas tiešām ļauj palīdzēt daudz lielākam cilvēku skaitam. Vedam tiem, kuri paši nevar atnākt pakaļ ēdienam, tāpat izsniedzam pakas *simtlatniekiem*, apkalpojam sociālās mājas Flotes, Viršu un Ģenerāļa Dankera ielā. Daudzi ļaudis pēc palīdzības vēršas Sociālajā dienestā, tad mēs sadarbojamies ar viņiem, vai nu sociālie darbinieki pārtikas paciņas nogādā viņiem uz mājām, vai mēs paši vedam. Pie mums ēst brauc ne tikai vietējie, pat no Aizputes un Kuldīgas cilvēki ierodas ar autobusiem. Viņiem dodam ēdienu līdzi, tik, cik var panest. Esmu novērojusi, ka ar to viņiem pietiek aptuveni divām trim nedēļām, tad brauc atkal. Apkalpojam patiešām lielu cilvēku skaitu. Nezinu, kā būs tālāk. Rudenī un ziemā zupas virtuves apmeklētāju skaits vienmēr pieaug, tomēr nedomāju, ka tas būs saistīts ar to, ka pārtikas produktu cenas vai komunālie pieaugtu. Lielākā daļa ļaužu, kas pie mums nāk, ir bezpajumtnieki, viņi veikalos tāpat neiepērkas, jo nevar to atļauties. Cita cilvēku grupa, kuru vajadzības šobrīd manāmi pieaug, ir pensionāri un invalīdi. Var redzēt, ka viņiem paliek aizvien grūtāk, tāpēc šai grupai cenšamies pārtiku piegādāt."

Atspaids arī mazpilsētas trūcīgajiem

Dienvidkurzemes novadā zupas virtuves iespēja ir vienīgi Aizputē. To nodrošina biedrība "Aizputes samarietis", kas darbojas no 1993. gada. Zupas virtuves darbība nav pārtraukta nevienu brīdi un arī iespēju robežās turpināsies, pat ja biedrībai šī pakalpojuma nodrošināšanā turpmāk būtu jāiztiek ar saviem spēkiem vien, pastāsta biedrības pārstāve Inese Šteinberga.

"Rakstām projektus, iekļaujam tajos arī zupas virtuves pakalpojumu, jo ir cilvēki, kuriem tā ir nepieciešamība!" viņa uzsver. Tie ir aptuveni 20 cilvēki. Pa gadiem daļa klientu ir nomainījušies, ir tādi, kuri siltu ēdienu nāk saņemt jau daudzus gadus. "Vārām līdz 20 porcijām. Četras reizes nedēļā tā ir zupa un saldais ēdiens, reizi nedēļā kartupeļi ar gaļu vai griķi ar kādu mērci," viņa stāsta. Biedrība uztur kontaktus un sazinās ar Sociālo dienestu, lai izzinātu atnākušo vajadzības un nepieciešamības: lai ēdiens tiešām tiktu tiem, kuri ir ļoti lielās grūtībās un kuriem nav iespējas ikdienā citādi tikt pie vārīta ēdiena. Piemēram, pēc ēdiena sociālie aprūpētāji – saviem klientiem. Zupas virtuves darbības nodrošināšanā iesaistās arī brīvprātīgie ziedotāji, kuri piegādā pārtikas produktus – dārzeņus, augļus un ogas. "Domāju, ka arī turpmāk zupas virtuve ir un būs labs atbalsts un atspaids daudziem. Piemēram, mēs, strādājošie, jau izjūtam, ko nozīmē, ka cenas ceļas visam. Arī biedrība to izjūt. Ļoti ceram, ka izdosies izturēt šo ziemu!" viņa pauž.

EKSPERTE

Spilvens grūtā brīdī

Zaiga Pūce,
Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāta direktore

Zupas virtuves ir ļoti nepieciešamas ne tikai, kā mums ir ierasts domāt, cilvēkiem, kas ir bez mājokļa vai dzīvo uz ielas. Tās mēdz izmantot arī tie, kas vienkārši varbūt tādā veidā atslogo savu ierobežoto budžetu. Piemēram, seniori, kuriem ir mazas pensijas un līdz ar to tiešām grūti savilkt kopā galus.

Kopumā Latvijā ir 29 maltīšu izsniegšanas vietas. Ja pārtikas vai higiēnas preču paku saņemšanai nepieciešama Sociālā dienesta izziņa par to, ka cilvēks ir maznodrošināts vai trūcīgs, tad uz zupas virtuvi var faktiski iet ikviens, kurš saskata tādu nepieciešamību. Un tas šajā visā ir tas labais. Jo, ja tiešām cilvēkam iet ļoti grūti, tad vismaz šajās zupas virtuvēs viņš var reizi dienā tikt pie siltas maltītes, kas ir pietiekami kvalitatīva, lai viņš būtu paēdis.

Ja paskatāmies, tad Eiropā, kas ir salīdzinoši turīgākā pasaules daļa, visās valstīs ir zupas virtuves, un tās ir nepieciešamas. Jautājums ir tikai, cik daudz. Mēs redzējām, ka Latvijā kovida laikā pieprasījums pēc zupas virtuves maltītēm palielinājās, bet, kad ir atkal labāks ekonomiskais stāvoklis valstī, tad pieprasījums samazinās, bet teikt, ka nav vispār vai varētu kādā brīdī beigties, – diez vai. Nedomāju, ka nākotnē zupas virtuves varētu izzust. Redzējām, ka kovids ietekmēja to, ka pieauga pieprasījums pēc zupas virtuvēm, un ir diezgan skaidrs, ka šobrīd ar augstajām enerģijas cenām, komunālo pakalpojumu cenām noteikti atkal būs palielinājums. To mēs esam ieplānojuši un ar to rēķināmies. Tieši par cik, gan nevaram konkrēti pateikt. Reizi pusgadā, ja ir nepieciešamība – reizi ceturksnī, informāciju apkopojam un salīdzinām ar iepriekšējiem periodiem. Līdz ar to aptuveni redzam, kādas ir izmaiņas, un varam nedaudz prognozēt gada ietvaros uz priekšu, kā varētu izskatīties. Šā gada pirmajā pusgadā kopumā Latvijā ir izsniegtas 224 688 siltās maltītes.

Šī aktivitāte nav tāda, kas kaut ko risina, bet drīzāk ir kā spilvens, ja cilvēkam dzīvē gadījies, ka viņš "krīt", tad no bada viņš nomirt nevar. Vismaz tik daudz valsts šādā kritiskā situācijā palīdz. Joprojām ir cilvēki, kas kautrējas iet uz Sociālo dienestu, lai pieteiktu maznodrošinātā vai trūcīgā statusu, jo viņam šķiet, ka tas varētu slikti izskatīties, ko par mani padomās, utt. Bet šajā ziņā gribu cilvēkus iedrošināt. Tieši tāpēc šī sistēma ir izveidota – ja ir tāda nepieciešamība, tad vajag to darīt. Pati ikdienā esmu saskārusies ar cilvēkiem, kas atbilst maznodrošinātā statusam, bet vai nu tādēļ, ka jūtas neērti, vai šķiet, ka citiem vajag vairāk, to nepieprasa. Bet tiešām gribu teikt: cilvēkiem nevajag nodarboties ar pašcenzūru vai lieki kautrēties. Ja ir tāda vajadzība, tad vajag izmantot. Tas pats attiecas uz zupas virtuvēm.